

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.

Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A nagy műveletek.

Budapest okt. 14.

Ha azok a bizonyos körök, melyek még mindig nem tudják megbocsátani Magyarországnak azt, hogy szakadatlan bagolyhuhogásuk daczára soha nem sejtett erőhöz és viruláshoz merészkedett jutni, arra számítottak, hogy a magyar képviselőház pénzügyi bizottságában előfordult ismeretes esemény a Rothschild-csoportot szétrobbantja és a valutarendezéssel összefüggő pénzügyi műveleteket legalább hosszabb időre megakasztja, akkor keservesen csalódtak s ma már minden okuk megvan rá, hogy contremineáló számításukat keserűen megbánják. A tréfa igen érzékeny érvágásba kerül nekik.

Tulajdonkép nem történt semmi más, mint hogy egy különben igen tehetséges ember jelentékeny személyes sikereinek mámorában túlbecsülte a saját értékét, önnönmagát összetévesztette a csoporttal, amely ideiglenes szóvivőjének választotta őt és most hivatott részről nagyobb szerénység korlátai közé utasított, megbízói által pedig egy más megbizottal fog pótoltatni.

Wekerle pénzügy miniszter nem mulasztotta el, óvni az államvasuti elsőb-

ségek szelvényrövidítésétől, — ezt itt nagyon jól s elég jókor tudták. Szívére köttette az elnöknek, hogy Magyarország midőn az államvasutttársaság magyar vonalainak megváltásáért oly magas járadékot engedélyezett, azzal a ténynyel számolt, hogy az államvasutttársaság elsőbbségi kötvényei Francia- és Németországban vannak, hol a legbiztosabb vevői vannak a magyar állampapiroknak és a részvényeseknek, a kik nagy részben szintén az említett két országból szorozvák, jó kamatozást akart biztosítani, az elsőbbségi kötvénybirtokosok zaklatása, meg-rövidítése, aggasztása nélkül. Továbbá fontolóra vétette Dr. Wekerle a szelvény rövidítésért lelkesülő elnökkel, hogy a németek és francziák kedvetlensége nem fog megállapodni az államvasutttársasági értékeknél, hanem minden magyar és osztrák értékpapir ellen fordul, ez által zavarni fogja a konverzió-nális és arany kölcsön műveleteket. — Taussig elnök nem engedett s a mikor értésére adták, hogy megkárosítja a csoportot, melynek ő a mandatáriusa, erre azzal felelt, hogy a csoport jutalékfel-tételeit a pénzügyi műveletek körül ma-gasra akarta csavarni, vagyis azt a kárt, melyet ő okozott, Magyarországra akarta háritani. Wekerlének itt természetesen

nem maradt egyéb hátra, mint megszakítani az összeköttetést ezzel a furcsa urral.

Ez nem tartozik a földhitelintézetre, amely egyszerűen más megbizottat küld a csoportba, valamint ez is más mandatáriust fog megbizni a személyes tárgyalásokkal.

Taussig ur személye is kimarad a játékból. Dr. Wekerle, a mily loyális ő, ide azt a nyilatkozatot küldette, hogy Taussig urat kissé ugyan hatalmaskodó, de becsületes jellemnek tartja, aki bár kiméletlenül, de bona fide járt el.

Belföld.

Államtitkári kinevezés. A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratot közli: Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére: Reiszig Ede, Békésvármegye főispánját, a kereskedelemügyi minisztériumhoz államtitkárrá kinevezem. Kelt Pécsen, 1892. évi szeptember hó 14-én. Ferencz József, s. k. Lukács Béla, s. k.

A magyar állampénztár bevételei normálisak. Az adójövedelmek nem emelkedtek ugyan, mert a gyöngébb aratás miatt nincs kivétel és a forgalom koriátoltsága visszahatással van. — A pénzügyminiszter pénztári készletei mindazonáltal emelkedtek és meghaladják a száz millió forintot. A pénztárkészletek ily összeget eddig még sohasem értek el.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Elzüllött élet.

— Elbeszélés. —

Irta: **Karczag Vilmos.**

(Folytatás.)

E szavak hatottak egy kissé s mintha a rideg, egykedvű, lomha bírák szemeiben is felvillant volna a részvét sugára, érdeklődéssel emelték fel tekintetüket a zöld asztalról s fűrkészőn néztek az átszellemült vádlottra.

Az elnök azonban kérlelhetetlenül folytatta a kérdéseket.

— Mikor költözött ön a „Zerge-utcai“ lakásába. — Abba, ahol a gyilkosság elkövetetett?

— Összenézett mindenki. — Vajjon hova akar kilyukadni az elnök ezzel a lényegtelen kérdéssel, mely oly távol látszik állani a tulajdonképeni tárgytól. A hallgatóság között az első sorban ülők szemhunyorogva s tetsző mosolylyal integettek egymásnak, az egyik pláne mutató ujjával a homlokára ütött s könyökével megbökve a szomszédját, azt kérdezte tőle:

— Nuu?

— Mit nu? — sugta vissza a szomszéd — te akarod nekem felfedezni, hogy az elnök egy egyszerű drehnkopf?

Kerencesei telet:

— Két év óta.

— Ön egyedül nézte meg a lakást, mikor kifogadta?

— Nem. Velem volt nőm is.

— Azelőtt több kiadó lakást megtekintettek már?

— Igenis. De ilyen alkalmatost egyet sem találtunk.

— Az ön neje a lakás megtekintésekor beosztotta az egyes szobákat?

— Természetesen.

— Tudta ön, hogy az ugynevezett kék szobának egy külön lépcsőre kijárata van?

— Tudtam.

— Jól van. — Mikor ön a kaszinóból hazajárt, egyenesen a kék szobába ment ne-jéhez?

— Igenis.

— Sohasem tűnt fel önnek, hogy a kék szobából kivezető ajtó nyikorgása előzte meg az ön belépését.

Kerencesei mint egy megsebzett vad, úgy ordított fel.

— Szent Isten! Milyen gyilkosság törté-nik itt velem. Meg akarják ölni a lelkemet. — Most, itt, — költöztetik be agyamba a féltés

rut ördögét, hogy börtönöm magányában agyonkinozzon s szétmarczangolja zuzott szívemet. Azt akarják ölnök, hogy feleségemet, hitvesemet, a kit vérvő szívvel, facsaró fájdalommal siratok, — meggyülöljem haló porában? Vad, brutális, kiméletlen embertelenség, amit velem tesznek. . . .

Az elnök csendesítette s a törvény tisztelére intette a vádlottat. Viselje magát csendesesen, nyugodtan s mint művelt emberhez illik, több józansággal, helyesebb logikával, több mérséklettel ítélje meg a törvényszék helyzetét, mely nem térhet ki egyetlen olyan kérdés elől sem, melylyel a gyilkosság indító okainak felfedezését, tisztába hozatalát megoldhatónak véli.

— Jól van. nézzünk egy más feltevést, — fordult az elnök jóakarattal a vádlotthoz, — hiszi-e ön, hogy neje talán öngyilkos volt s sajátkezüleg oltotta ki életét?

— Nagyságos elnök ur, e kérdés csak ironia lehet, mert hisz a bonczolási jegyzőkönyvek igazolják, hogy több törzsúrás oltotta ki nőm életét.

— Nos, hát akkor van oka gyanakodni valakire?

— Nem tudom.

— Rablógyilkosságról nem lehet szó, mert hiszen a szobából nem vittek el semmit, pedig ott heverték az értékes tárgyak szabadon.

— Ugy van.

Az egyházpoltikai kérdésekben tegnap újabb mozzanat nem merült föl. Szapáry Gyula gróf miniszterelnök tegnapelőtt Bécsbe utazott a királyi udvarhoz, hogy a német császár látogatása alatt a magyar kormányt képviselje. — Ugyanoda érkezett Szögyény László Ő felsége személye körüli miniszter is, aki az utolsó miniszteri tanácskozásokban nem vett részt, mivel Klagenfurtban időzött. A miniszterelnök, amint ez a német császár fogadtatása után lehetségessé válik, kétségkívül haladéktalanul megteszi előterjesztését a koronának a magyar minisztertanács ismeretes határozatairól s e szerint a kötelező polgári házasságról is. — A döntő időpont azonban csak 4—5 nap múlva fog elkövetkezni, a mikor Ő felsége újra visszatér Budapestre, illetőleg Gödöllőre s e nagyfotosságu tanácskozásokat fölveheti.

Külföld.

Vilmos császár tegnap este utazott el Bécsből, hol a hivatalos világ és a lakosság minden rétege a barátság, tisztelet, hódolat jeleivel valószínűleg elhalmozta s így fejezte ki érzelmeit egyrészt a császári vendég rokonszenves egyéni-égre, másrészt ama politikai eszme, a szövetséghez való hű ragaszkodás iránt, melynek ő egyik leghivatottabb képviselője. Ismételve kifejezést nyert s a látogatás lefolyása teljesen bizonyossá teszi, hogy Vilmos császárt nem valami speciális cél, még kevésbé politikai kényszerítés hozta Bécsbe. Nem is Berlinből jött oda s nem politikai tanácsosai, hanem rendes környezete, mely Weimarba is elment vele, követte az osztrák fővárosba. Ha tehát a weimari látogatásnak nem volt politikai természet, akkor a bécsinek sem lehetett, bármennyire igyekeznek is a párisi sajtó az ellenkezőt állítani. Hogy e tekintetben Párisban minő képtelen híreket hoznak forgalomba, azon valóban csak nevetni lehet.

A két uralkodó mostani találkozása tisztán a köztük fennálló barátság következménye. De ki tagadná, hogy szükségképen van politikai jellege is? Egészben a szerződési viszony szilárdsága nyer benne kifejezést s azért kellett megnyugvást egyrészt a monarchia népeinél, másrészt mindazoknál, kik a hármasszövetség békés céljai iránt bizalommal vannak. Ma londoni lapok azt is híresztelik, hogy Vilmos császár a télen Rómában szintén látogatást fog tenni. Ez épp oly örömdetes, mint természetes lesz. De ha Londonban azt állítják, hogy Vilmos császár azért megy Rómába, hogy a hármasszövetség megújításáról keringő híreket megzafolja, az már kevésbé hihető, — mert

ilyen czáfolatra semmi szükség sincs, hisz a szövetség szilárdságában komoly ember nem kételkedhetik.

Merénylet a czár ellen. Londonból jelentik az „Extrablatt“-nak, hogy Oroszország belsőjéből jövő utasok a czár ellen intézett újabb merényletről beszélnek. Midőn ugyanis a czár külön vonata Skierniewicebe berobogott, villamos telep segítségével felrobbantottak egy dinamitbombát, minek következtében a pályatest egy része szétrombolódott 14 utas súlyosan megsebesült, 5 pedig meghalt. A czár vonatának azonban, mely egy másik vágányon haladt, semmi baja sem történt. A rendőrség negyven gyanus egyént elfogott, kik valamennyien a „Narodnaja Wolja“ titkos szövetséghez tartoznak. Párisból ellenben azt távirják, hogy az orosz nagykövetség és az „Agence Havas“ megczáfolja az itt általában elterjesztett híreket, hogy a czár ellen merénylet történt.

Virrad!

Debreczen, okt. 14.

A kormány legutóbbi tanácskozása alkalmával teljes egyetértésre jutott az összes egyházpoltikai függő kérdések megoldására vonatkozólag. Ez az egyértelműleg elfogadott megoldási mód nem lehetett más, mint a kötelező polgári házasság, a polgári anyakönyvvezetés és a teljes vallásszabadság!

A modern Magyarország, a szabadelvű kormány nem válaszolhatna méltóbban semmivel a sirjából fölkelő vallási fanatizmusnak, felekezeti türelmetlenségnek, mint a liberalizmus ama három hatalmas alapkövének az állam épületébe való ünnepélyes beillesztésével.

Megelőzőleg megkísérlették a kath. egyházzal fenforgó differenciák békés kiegyenlítését. Szilágyi Vaszáryval hosszasan tárgyalt — azonban, hogy ez a kiegyenlítés nem jöhetett létre, azt az egyház ismert intranzigent álláspontjának ismeretéből kifolyólag mindenki gyanította.

S valamint a pápa göröcsös ragaszkodása világi uralmához annak idején nem hogy hátráltatta volna, sőt inkább siettetette az olasz egység létrejövételt; ugy ma nálunk a klérusnak az elkeresztelési rendelettel s az ennek alapjául szolgált 1868. 53. t. czikkal szemben tanúsított renitens viselkedése mód felett meggyorsította, megkönnyítette a nagy szabadelvű reformok ösvényét.

— Ön bizonynyal sokat töprenkedett az események felett . . .

— Sokat, sokat.

— Nos és semmi gyanu nem ébredt önben? Valami feltevés, hiedelem . . . talán ez, talán az . . . nos, mit gondol ön?

— Gyötrődöm, ölöm magam, azt hiszem néha, hogy kettő pattan a fejem, hogy megőrülök, — de nem vagyok képes felfedezni semmit.

— És a törvényszék gyanuját, vizsgálati rendszerét, kiindulási alapját elítéli.

— El! Elitélem utolsó lehelletemmel is, mert immorálisnak tartom.

— Ön azt állítja, hogy mikor december 10-én a kaszinóból hazament, egyenesen a szalomba ment.

— Igenis.

— Mennyi ideig maradt ott?

— Körülbelül fél óráig.

— Mennyi időt tölthetett ön a kék szobában?

— Nem tudom. . . abban a pillanatban én nem néztem az órát s nem számítottam az időt.

— Egy tanu azt vallja, hogy az ön hazakerzése után eltelhetett vagy másfél óra azon időig, míg ön rémületével a cselédséget föllármázta. E szerint összeegyeztetve e vallomást az önével, legalább is egy órát kellett önnek a kék

szobában eltöltenie. Nem találja ön soknak ezt az időt arra, hogy tájékozván magát a borsasztó helyzet felől, — ha ugyan a dolog úgy áll, amint ön mondja, — azonnal segítségért kiáltson. Minderre elég pár másodperc is s ön mégis egy egész órát töltött a kék szobában?

Kerencei habozva tekintett az elnökre, mintha gondolatot és szavakat keresgélne. Igyekezett összeszedni emlékező tehetségét, de bármennyire erőltette is magát, csak tétovázó, bizonytalan feleletet adhatott. . . Nem emlékszik, valaminek történni kellett vele, talán az iszony, a rémület hosszú ideig megfosztotta volt eszméletétől, akaraterjétől . . . igazán nem emlékszik. Sőt minden egyébre is csak homályosan, zürzavarosan emlékszik; mintha valami sürű ködön át látná a ház népének akkori kétségbeesését, futkosását, segély után kiáltásait, az orvosok és a rendőrség megjelenését. . .

Most az elnök csaknem reszkető kezekkel nyult egy kis diófaszekrény után, mialatt e szavakat mondá:

— A törvényszék előtt halomszámra hever a sok bizonyíték arra nézve, hogy neje idegen férfival bűnös viszonyt folytatott. Ön tudja ezt, tudnia kellett s a féltékenység, a bosszuvágy tört adott önnek kezébe. Lehet, hogy a bűntárson is kielégítette volna bosszuját, ha az idejekorán el nem menekül.

— Vezessék elém; — szembesítsenek vele.

Megelégedéssel tölt el minden szabadelvű gondolkozót az eseményeknek ezen különös, de igazságos logikája, hogy t. i. épp azon ellenséges áramlatok viszik folyton előre a korszellem, a fölvilágosodás hajóját, melyek a büszke gálya megsemmisítésére szövetkeznek.

Magyarországon hál Istennek minden valóságfelekezett kebelében tulnyomó többségben vannak azon egészséges, haladni vágyó elemek, melyek a civilizáció nagy és örök fejlődési alapelveit átértve, lelkesülten sorakoznak az állam zászlója alá, mikor arról van szó, hogy valamely hitfelekezett klérusa emancipálni akarja magát az államb hatalom alól.

Épp, mivel a magyar katolikus világ tulnyomó többsége is így gondolkozik, gyökerevesztett, már csirájában életképtelenné bizonyult az az ellentétes nézetű ultramontán csoportoknak ama törekvése, hogy ha kell, kulturharc árán is államot alkossanak az államban.

Az az általános, nagyszerű öröm, ami országsszerte fogadja, üdvözli a kormány nagy szabadelvű reformjainak hirhozó békegalambját, minden bizonyoságnál ékebben szólón meggyőzheti a kormányt s a törvényhozást arról, hogy ezt a nagy tettekben megnyilatkozó igazi szabadelvűséget ez a nemzet, mint egy ember, kész támogatni, védeni minden, bárhonnét jöhető támadásokkal szemben. Az első, ragyogó sugár aranytörével átvette a nehéz, fekete éjszaka szivét.

Virrad!

Az adózás.

Poroszországban rendkívüli fontos elv zászlaját bontották ki; ez a földadónak nemcsak leszállítása, hanem mint állami adónak teljes eltörlése és a községi és egyesületi hatáskörbe való utalása. Vagyis más szóval Németországban elkészült a törvényjavaslat, a mely szerint az állam lemond a földadóból befolyó bevételeiről és a föld megadóztatási jogát a községekre és területekre ruhazza, azok közigazgatási és községi érdekeinek előmozdítása szempontjából. — Az állam bevételei a jövedelmi és indirekt adókból fedeztetnek, melyek a behozandó pótdával még felemeltek és az eddiginél nagyobb szigorúsággal hajtatnak be.

Ők e nagyszabású adóreformra első sorban is amaz igazságtalanság, a melyet az állam a földmivelőosztályal szemben, mely ma a legnehezebb megélhetési viszonyokkal küzdök, gyakorol akkor, amikor a tőke és más foglalkozások jövedelménél sokkal magasabban adóztatja magát a nélkül, hogy maga a vidék, a honnan ez óriási adók befolyának, kellő viszontszolgáltatásban részesülne az állam részéről.

— Bizonynyal úgy történnék; de Szomorlay Gézát minden körözés daczára sem sikerült beidézniük. Állítólag Amerikában tarózkodik.

Kerencei újra meg újra megtörülgette verejtékező homlokát, szédülni látszott, mintha ereiben lázasabban keringene a vér s idegét elvesztenék rugékonyságukat. Jobbjával odatámaszkodott védője asztalához s jól meg kellett fogózkodnia, hogy megtarthassa ingó teste egyensúlyát.

Az elnök kinyitotta a kis diófa szekrénykét, s abból piros selyemszalaggal gondosan átkötött levélsomagot vett elő.

— Tudott-e ön valamit a szekrényke létezéséről?

— Tudtam. Én vettem ujesztendei ajándéku, még mielőtt nőmet oltár elé vezettem.

— A bíróságot a helyszíni szemle alkalmával e levélsomag vezette valójában nyomra. E levelek azon szerelmi ömlengések, melyeket Szomorlay az ön boldogult nejehez írt. Nos, ismételve felszólítom vádlottat, tegyen töredelmes vallomást. Ön nyomára jött a bűnös viszonynak s megölte a bűnös asszonyt . . . Mi az? Mi lelta a vádlottat?

Zürzavaros mozgolódás támadt a közönség soraiban, sokan felugráltak helyeikről, hogy jobban lássák a történeteket.

A vádlott az elnök szavaira halott halvány

Két először is, polgár kö, másodsor, összeg azo, alatt, a kil

Kiszak, mok, s kisz, a melyek

Tekint, kat. Állam, földadóra, a vidéki k, fizetett ad, pénzes vag, is szólv, a börtöröl, a szikráját

Vegy, szemben a, államunk, lyel mez, juk talál, ként a, és beszál, a népek e, vesebb a, előállít, melyek a, leti, az a, érdekei e

Az, gyobb ut, ban is ut, nálunk is, a szellemi, tostitása a, nek érdek, tások szer, és község, keinek tá, hek vétet, kei, hol a, dása eset

Osz, progressz, lat, mely, rendelkez, adózás k, nosabb o, tételekke

Szo, vözölhetj, a két rö, ajánljuk, inek figy

lett, nag, fojtott v, élettelen, földre, es, szögleté, kérte s, csendesit

Per, nyugalom, is halk, volt hall, hagyta, a vádlot

Az, elnapolta

A, hangosar, kérdést, helyes a, pedig hi

— kíváncsi, Aranyos, lás izga, meghato, vak tek, kor már, czomon, látta vo

Két eszme lengi át az új javaslatokat; először is, hogy az állam terhei minden állampolgár között aránylagosan oszoljanak meg; másodsor, hogy ha ezen arány felett befolyó összeg azok javára és azok közvetlen befolyása alatt, a kik által fizettetik, használtassék fel.

Kiszámíthatlan horderővel bírnak e reformok, s kiszámíthatatlanok azok az eredmények, a melyek ez elvek keresztülvitele által eléretnek.

Tekintsük csak a mi adózási viszonyainkat. Államháztartásunk legnagyobb bevételei a földadóra alapítvák. Már most hasonlítsuk össze a vidéki kis-, közép- vagy nagybirtokos által fizetett adóösszegeket egy város tőzsér, tőke pénzes vagy bármely üzletember adójával, nem is szólva az eddig minden teher alól kisiklott börtöről, a mélsányosság és igazságosság minden szikráját nélkülöző állapotokat fogunk találni.

Vegyük már most ez aránytalansággal szemben azokat a jótéteményeket, a melyekkel államunk a vidéket, a gondoskodást, a melylyel mezőgazdaságunkat elhalmozza, azt fogjuk találni, hogy azokból az évnegyedenként a nép véres verejtékével összekapart és beszállított adóösszegekből a legkevesebb jut a népnek és a vidéknek, mely azt fizeti, a legkevesebb a foglalkozás tökéletesítésére, mely azt előállítja és sokkal több amaz institucziókra, melyek a központok, első sorban a fővárosi üzleti, az adózás alól leginkább kibujt lakóinak érdekei előmozdítására szolgálnak.

Az új porosz törvényjavaslat egyik legnagyobb célja az adózás újraszervezésével ez irányban is utját vágni annak az áramlatnak, mely nálunk is kezdi veszedelmes jeleit éreztetni s ez a szellemi és anyagi erők mesterséges összpontosítása a központokba a vidék rovására, melynek érdekei teljesen elhanyagoltatnak. A számítások szerint daczára annak, hogy a kerületek és községek közigazgatási és közgazdasági érdekeinek támogatására az eddigénél nagyobb terhek vétettek fel, vannak Poroszországnak vidékei, hol a földbirtok terhei e javaslat elfogadása esetén 30—40%-al csökkennek.

Osztárak szomszédainknál is elkészült a progresszív adó behozataláról szóló törvényjavaslat, mely a bizonyos minimális jövedelemmel rendelkező néposztályokat teljesen felmenti az adózás kötelezettsége alól, míg viszont a vagyonosabb osztályokat aránylag is magasabb adótételekkel sújtja.

Szociális és emberi szempontból csak üdvözölhetjük a progresszív adó behozatalát, mind a két röviden körvonalozott adóreformot pedig ajánljuk közgazdasági életünk vezéregyéniségeinek figyelmébe.

A megnyílt országgyűlés munkatervéről keringő hírek különben sejtetni engedik, hogy földművelési miniszterünk a legközelebbi jövőben a törvényhozás terén is odahagyja eddigi passzív helyzetét, melyre a viszonyok kényszerítették.

Idei boraink jövője.

Az amerikai, a franciaországi, az olaszországi szőlők még bővebb termés esetén sem képesek az egész világ borpiacát ellátni árúval, hacsak nem segít hozzá Magyarország is. Hazánk bortermelése immár roppant számottevőn van feljegyezve. Az itteni szőlészet, különösen a filloxera fellépése óta hegyes vidékeinken, nagy súlylyal bír a bortermelés mérlegében.

Az ideai szőlő bortermés, legkiváltkép hazánk némely vidékein, sokkal fontosabb a borpiacra, mintsem azt gondolná a kissé felületesen ítélő. Az ideai bortermés megfontolást igényel.

Azért kívánkozunk ezuttal az ideai borok jövőjével foglalkozni.

A múlt évi termésből kiindulva, mely nem épen vérmes bősége mellett még rossz is volt hazánk minden vidékén, olyan kimerülés borban, mint a világ összes borpiacán jelenleg van — ide nem számítva természetesen a testre és egyáltalán egész belszerveinkre csak káros hatással levő mű- és pancsborokat, — alig volt még a hatvanas évek közepe óta. Tavalyi rossz, fagyos gerezdedveinkből nagyobb adag sem érte el a kívánt hatást, úgy a családi, mint a keresmai borivók asztalán s a fogyasztás a mennyiséghez illetőleg a keveses terméshöz képest fokozottabb mérvű volt, mint a jóbort tartalmazó években.

Ki vannak hát ürülve általában pinczéink a tavalyi bortól s a mai, az ideai borra elodázhatlan szüksége van magán fogyasztónak, kereskedőnek és kocsmárosnak egyaránt. Keveslet van; s hogy talán a legmagasabb ár nincs is meg még, az onnan van, hogy a bor ára leginkább a hushoz és a búzához szökik s ennek ára amazét ritkán lépi túl drágaságával.

A borkereslet azonban csak fokozódni fog, mivel minden egyéb termésünk togyasztás álló, nagyobb mennyiségű s burgonyánkkal, tengerinkkel lábas és szárnyas jószágaink bőven hizlalhatók s a jó táphoz bor ép úgy szükséges világszerte — habár számos helyeken nem kerülhet fel az asztalra a drágasága miatt — mint az ember ségnek betevő falatja.

A bor tehát kell és szükséges czikk lesz az idén a borpiacson s kevés kitarással erős a remény, hogy jó áron fognak rajta tudhatni manipulánsai.

Ha pedig egyenesen a milyenségét tekintjük az ideai bornak, az határozottan teljes erejű arra, hogy kitartsuk.

Vinczellér.

Valami a divatról.

Az őszi ebben az évben igazán a poétához alkalmazkodott, vagyis oly alakban mutatta be magát, a hogy őt általában megénekelni szokták. Nyugalmas, csendes, hűvös minden hevesebb kitéréseknek! Az őszi napsugár szinte az unalmasságig ragyogtatja enyhe fényét s a páldátlan forró nyár által félig agyoncsigázva, bizony szívesen vettük volna, ha kissé viharosabb alakban mutatta volna be magát, már csak azért is, hogy az őszi divat végleges kifejlődése ez által egy kis lökést nyert volna.

Mert a divat-börzén az irányzat még mindig lanyha. Kötések, megrendelések nem igen eszközöltek, a régi készlet még tart, a vevők általában tartózkodó állást foglalnak el s még egyre a nyári öltözékeket koptatják.

De azért a nagyobb divatcégek már akcióba lépnek s kiküldik az új divatmintákat hangulatot csinálni. Ezek után itélve az új őszi divat igen érdekesnek ígérkezik. Ami a szöveteket illeti, ezek sűrű szövésűek és nagy zseniliával vannak beszőve, vagy göndör felületűek és különféle színűek.

Vannak pamut-serge-ek minden színárnyalatban, melyekben rézsutosan tutó szürkés, göndör sávok húzódnak; fekete szövetek mohazöld, elektrom-kék zsenilia beszővésekkel; gyapottékete kelmék sottis-csikokkal; fekete bársony ribizkeszínű bedolgozással; és végre selymek több színű beszővésekkel. Szóval, a színek keveréke lesz divatos. Azok számára, kik megunták a sott s-bársonyokat, a cachemir- és a relief-kelmék állanak rendelkezésre.

A selymeket hasonló sors éri. Elénk színű csikos atlaszok, melyekben az árnyalatok kettőtől tízig váltakoznak; velour combrek, ime ezek a legkeresettebbek.

Igen természetes, hogy a diszitések is a szövetekkel egyezők. Legújabbak a cachemir-zsinórok, melyek szegély s öv gyanánt fognak szerepelni; ezek minden színárnyalatban kaphatók. Az aljakat majd sima és színes tollakkal fogják ékesíteni, míg a jais és a gyöngy. A sötét színű öltözékek élénkítésül fog szolgálni. Divatosak lesznek továbbá a himzéssel, sötét gyöngyökkel is, beborított magas zsinór gallérok nem különben a camée-kat utánzó csattok, melyek Récamier-stillusban készülnek.

Az uszálynak már oly sokszor holt híret költötték és azért mégis még mindig él és

lett, nagyon lélegzett, mintha fájó sikoltást fojtott volna el, kezével szívéhez kapott s mint élettelen hústömeg összezsugorodva bukott a földre, esésében beléütve fejét az egyik asztal szögletébe. A védő a tárgyalás elnapolását kérte s az elnök, ki a felizgatott tömeget csendesítette, elvezetette a vádlottat.

Perczekig tartott, míg a közönségben a nyugalom és rend helyre állott, de még akkor is halk suttogás, ideges mozgás surlódása, zaja volt hallható s a gyöngéd idegzetűek sietve hagyták el a termet, mély részvétet érezve a a vádlott iránt.

Az elnök a tárgyalást bizonytalan időre elnapolta.

A zajongva, lármázva, távozó hallgatóság hangosan vitatgatta a nap eseményét s azt a kérdést, hogy a törvényszéknek van-e igaza, helyes alapon teljesítette-e a vizsgálatot, vagy pedig hinni lehet-e a Kerencsi ártatlanságában!

*

— Ez a mai nap története, édes. Igazán kíváncsi volnék hallani a te véleményedet. — Aranyos kis feleségemet a történet, a tárgyalás izgalmas mozzanatainak elbeszélése nagyon meghatotta, elábrándozva, elmerengve, élettelen vak tekintettel nézett reám még akkor is, mikor már én megszüntem beszélni, mintha arcomon, szememben lerajzolva, visszatükrözve látta volna az elmondott események hű képeit.

Képzeletében kidomborultnak az egyes alakok s plasztikailag elhelyezve, mintha jeles művész ecetjéből kerültek volna ki — száz meg száz képen, hünen, igazsággal lefestve látta a történeteket, az egyes helyzeteket. Ugy látszott, ez dicséretére legyen modva, hogy nem a titok megoldása érdekelte leginkább, de a szegény vádlott iránt érzett őszinte részvétet.

Ujra kérdeztem:

— Nos kismamám, mit gondolsz, csak ugyan ártatlan Kerencsei?

Egész határozott hangon felelt, mintha szent meggyőződése volna az, a mit mond:

— Igen, ártatlan.

— Miből következteted?

— Egyenes, igaz, hajthatatlan jelleméből, mely minden szavából nyilatkozik. Es azon rokonszenvből, melyet egyénisége, fellépése ébreszt.

— Csakhogy a bíróság nem indulhat rokonszeny alapján. A bíróságnak tényekre, bűnjelkekre van szüksége.

— Nos és megvannak azok a bűnjelke?

— Ugy, a mint a bíróságnak szüksége van rá, hogy meglegyenek, meg is vannak. Végre in rablógykosságról nem lehet szó; kétségtelen hogy a szép asszonynak Szomorlay szeretője volt, a kivel bűnös viszonyt folytatott, Kerencsey nyomára jött ennek, megleste őket, rájuk tört,

a szerető a mellék folyosón menekült, a dühöngő férj pedig megölte a bűn szennyétől fertőzött asszonyt . . .

— Jaj, ne beszéld, szörnyű ezt hallgatni is. — De lásd, én azt hiszem, legalább a törvényszéki tárgyalás után itélve sokakban felébredhet az a gondolat, hogy az esetben ha Kerencsei ártatlan, a gyilkos nem lehet más, mint Szomorlay . . .

— Igen, én is gondoltam erre. De vajjon mi oka lehetett volna erre?

— Aztán meg én azért is hiszem a Kerencsey ártatlanságát, mert a derék fiu, a kit mi olyan jó, szellemes embernek tartottunk — őszinte vallomásaival csaknem egy vak, hülye ember benyomását teszi reám.

— Oh, igen, sok okos embert ösmerek, a ki mint férj, egészen a hülyeségig vak, elnéző, süket . . .

— Mert olyan nyilvános viszonyt, minő a Kerencsei felesége és Szomorlay között évek óta létezett s melyről minden ember tudott, csak hülye ember nem vehet észre. Vagy talán . . . nem, nem, hinni sem akarom — tudta, de mert házi nyugalmát, becsületét féltette a meghurcoltatásól s félt elveszteni szép feleségét, hát türe a viszonyt, sőt ő maga is igyekezett lepézni.

(Folyt. köv.)

uralkodik, ámbar észrevehető a vágy, hogy szeretnének tőle szabadulni. De tartja őt a női hűség. No hát majd a hűséggel fogják kiszorítani. Kitaláltak egy új fajta kivágott cipőt s himzett fehér harisnyákat. Hogy ezeket látni lehessen, ahhoz uszály nélküli ruha kell.

Az uszályos ruha majd csak otthoni vagy látogatási öltözéknek marad meg.

Egy másik újdonság lesz az empire-szabás, mely azonban eddig igen szórványosan mutatkozik s némileg a fantasztikusság látszatát viseli magán.

Hátra van, hogy a kalapokról is mondjak egyet-mást. Ugy látszik, hogy e téren az úgynevezett Chonberszky-kalap kezd szerepelni. Eme kalap tetejének mindig feketének kell lennie, legyen formája szalma avagy paszománt és tettség szerint ékíthetni őket; csak hogy a dísz élénk színű legyen, például: rózsaszínű, kék vagy lila crépe mousseline de soie, gazé. Felette emelik az arcot. Elöl egy szalagsokros vagy csipke-bodrozat emeli ezt a fantasie kalapot.

Lili.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként, d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreczeni távirtda hivatalnál október 14-én: derült, eső hűvös.

— **A törvényszéki palota és a kerületi börtön ügye.** A múlt hónap végén csaknem szó szerinti szövegében ösmertettük az igazságügyi miniszternek azt a leiratát, melyvel Debreczen város közönségének a miniszter által emelendő törvénykezési épület és kerületi börtön költségeihez való hozzájárulását elfogadja, ha a város a várad-utcai Abaldó nevű kincstári épületben elhelyezett pénzügyi hivatalok kiköltöztetését lehetővé teszi az által, hogy a pénzügyminisztérium részére örök tulajdonjoggal, díjtalanul átengedi a Szt. Anna-utca végén levő dohánybevéltő hivatal előtti városi területet, a melyen aztán a pénzügyminiszter állítaná elő az Abaldó kiürítése folytán szükségessé vált új épületeket. Ez a miniszteri leirat holnap kerül a jog- és pénzügyi bizottság elé, hogy véleménnyel lássa el a kért telek díjtalan átengedését illetőleg. Ösmervén a bizottság tagjai egy részének e kérelemmel szemben elfoglalt álláspontját, mi nagyon valószínűnek tartjuk, hogy a bizottság a különben sem nagy terjedelmű telek átengedése mellett fog nyilatkozni. Nem azért, hogy Debreczen gavallérságból ismételen könnyítsen ilyen új módon is az állam terhein, hanem ama fontos érdekek és a város közös óhaját képező nagy jelentőségű cél mielőbb leendő biztosítása szempontjából, amelyek az igazságügyi palota építésével szoros kapcsolatban állanak. Értjük a városházán lévő törvényszéki fogház kiköltöztetését, amelyet sokféle indok immár elodázhatatlanná tett, és a városháza két emeletesre vételét, amely nehezen foganatosítható addig, amíg a fogház a városházán van; e nagyszabású, 240—250 ezer frtba kerülő építés elhatározásának, illetve megkezdésének pedig, immár nem is áll semmi útjában, csak az a fogház. Aligha volna tehát helyes eljárás, ha a miniszter kívánságának megtagadásával a törvénykezési palota építését, amelyet az igaz-

ságügyi miniszter a megjelölt telek átengedésének feltétele mellett, már a jövő év tavaszára kiállításba helyezett, — és az ettől függő saját terveink megvalósulását csak egy évre is elodázná Debreczen sz. kir. város közönsége.

— **Az izraelita elemi iskola építése ügyében a hitközség képviselőtestülete vasárnap közgyűlést tart.**

— **Az államvasutak a kolera ellen.** A m. államvasutak üzemeltetőségei az egyöntetű eljárás céljából értekezletet tartottak, melyen megállapították, hogy miként járjanak el a kolera védekezésével szemben. Az értekezleten kimondták, hogy oly állomásokon, hol helyiség rendelkezésre áll, fertőtlenítés végett az átengedendő. Kolera kórház az állomás helyiségében és területén, még barak építés sem engedhető meg, az utasok közbiztonsága tekintetéből. Ha kocsiiban kolera beteg találtatik, a szakaszban bentartandó s abban tevébbítandó és fertőtlenítendő. A beteg oly állomáson szállítandó ki, hol a hatóság kolera kórházat rendezett be itt a kocsi kilökendő s a kalauz, ki a beteget ápolta, vizsgálhagyandó. A kocsi és részletei 1/1000 szublimát oldattal fertőtlenítendő a pályorvos által, épp így a kalauz is. A beteg a hatóságnak átadandó; addig is üres fedett teher kocsiiban szalmazsákban elhelyezendő; a szalmazsák elégetendő, a kocsi fertőtlenítendő. A debreczeni üzemeltetőség ezekről a megállapításokról levélben értesítette a polgári hatóságokat.

— **Színház.** Tegnap ismételték a Thermidort nagyon kicsiny közönség előtt. A szereplők igyekeztek megfelelni, bár azokat a hibákat melyekre lapunk utalt, nem tudták levetkezni. A közönség hideg maradt s csak a harmadik felvonás végét tapsolta meg, melynél Balassa és Fenyvessy kapták a tapsokat.

— **A kifosztott dohánypajta.** Érmihályfalváról jelenti evelőnk, hogy ott Bujanovits Ágoston nagybirókos egyik pajtáját Zich József és társai egészen kifosztották. A nagymennyiségű dohányt, mely egy évre egész Biharországi pipázóknak is elég lett volna, Zichnél megtalálta a rendőrség.

— **A katonaság köréből.** Madai Mayer Ede 15, huszárezredbeli alezredesnek felülvizsgálat alapján ez időszertint szolgálatképtelen gyanánt várakozási illetékkel, egy év tartamára való szabadságolását a király legkegyelmesebben engedélyezte.

— **A bölcsészeti fakultás.** A debreczeni főiskola anyagi és szellemi ügyei átvizsgálásával megbízott küldöttség ma d. e. Kiss Aron püspök elnöke alatt ülést tartott, melyen jelen voltak gróf Dégenteld József, Lukács Ödön esperes, Simonffy Imre, Kiss Albert, dr. Erdős József, Joó István, Tüdös János, Debreczen város küldöttei: Komlóssy Arthur és Szabó Kálmán; a debreczeni evang. református egyház küldöttei: Némethy Lajos és Beke Mihály stb. Az ülés egyetlen tárgyát annak bejelentése képezte, hogy Debreczen sz. kir. város közönsége négy új tanszékre kétszáz ezer, a debreczeni ev. ref. presbiterium pedig egy új tanszékre 50 ezer frt alapítványt tett. A küldöttség örvendően és hálás köszönettel vette tudomásul e két nagy alapítványt, melyek egyszerre közel vitték a megvalósulás felé a debreczeni főiskola kebelében tervezet filozófiai fakultás és tanárképző eszméjét. A küldöttség most már sietve a zsinat egyetemi bizottsága elé fogja terjeszteni a két alapítványt, hogy a novemberben összeülő zsinat a további lépéseket megtehesse. Ha azonban az idő rövidsége miatt a zsinat egyetemi bizottsága ülést már nem tarthatna, azon esetre azt a kívánságát fejezte ki a küldöttség, hogy rendkívüli egyházközségi közgyűlést hívjon össze az elnökség, hogy a kerületi közgyűlés útján jelentessék be a zsinatnak Debreczen vá-

ros közönségének és a debreczeni egyháznak bőkezű áldozatközsége.

— **Hagymáz és vérhas.** Ez a két heveny fertőző kór egy idő óta szórványosan jelentkezik Debreczenben. Tegnap is fordult elő egy vérhas-eset. — De ez egyáltalában nem ok arra, hogy megijedjünk. A kolera távoltartása végett hatóságilag eszközölt fertőtlenítés megakadályozza azt is, hogy a hagymáz és vérhas járványos jellegét öltön városunkban.

— **A kistemplombazárban,** mely az ev. ref. egyház tulajdona, van egy félre eső hely, mely a legnagyobb tisztatlanságnak és büznek a fészke. — Semmiféle intézkedés nem történt, hogy kitisztíttassék és dezinficizáltassék, épen ezért a kerületi rendőrkapitányság figyelmét fölhívjuk erre, ha már az ev. ref. egyház gondnoksága szemet huny a tisztátalanság fölött.

— **Tennyson temetése.** Tennysont, az angolok nagy költőjét, tegnap temették el Londonban óriási közönség részvétele mellett. A Westminsterben helyezték sírba; szemfedőjét Anglia legkiválóbb férfiai vitték. A temetési szertartás előre megállapított program szerint nagy ünnepélyességgel ment végbe.

— **Közérdekű javaslat.** A járvány-bizottság ma egy hete tartott első ülésén megbízta dr. Sárváry Gyula t. főorvost, dr. Ujfalussy József kórházi igazgató orvost és dr. Kenézy Gyula kerületi orvost, hogy kolera-járvány esetére javaslatot készítsenek az orvosi, rendőri, köztisztasági ügyelő és fertőtlenítő szolgálatról. A terjedelmes javaslat immár elkészült és az kinyomatva fog ma délután a járvány-bizottság tagjai között kiosztatni. Az egész munkálatnak az az alapeszméje, hogy minden kolerás beteg azonnal elkülöníttessék és kellő orvosi segélyben részesüljön. A javaslatnak legelső pontja az, hogy a kolera-járvány azonnali megállapíthatása végett bakteriologiai vizsgáló-szoba rendeztetik be dr. Kenézy Gyula orvos vezetése alatt. Ez a szoba, mint már említettük, be is van rendezve a Komáromy-háznál. A javaslat többi része nagy részletességgel sorolja el az ügyetes járvány- és kerületi orvosok, a kerületi fertőtlenítők, a rendőrök köztisztasági felügyelők teendőit; a mentőszeres kocsi, a járvány-kórház felszereléseit. Különben mindeme felszerelvények már be is vannak szerezve a t. főorvos, az egészségügyi előadó tanácsnok és a tanács gondoskodása folytán.

— **Az italmérési és fogyasztási adók beletére nézve az egyezségi tárgyalás** ez időszertint függőben van a város és a kincstár között miután a város ajánlatának megtevésére újabb halasztási időt kapott a pénzügyminisztériótól. A város tudvalevőleg nem hajlandó az ezen adókért kívánt 314 ezer frtot megadni, amelyeket eddig 235 ezer frtért bérelt. Bizonyos, hogy a város még 314 ezer frtnak kisebb összegű megváltás mellett is ráfizetne, épp úgy, mint a hogy ráfizetett Szabadka is három év alatt hatvan ezer frtot a minél fogva Szabadka közgyűlése ki is mondta, hogy többé nem váltja meg az adókat. — Szegedben ugyanezen adókért 364 ezer frtot kért a kincstár, míg a város 300 ezer frtot is soknak tart. Nagyvára már megváltotta 200 ezerért, a pénzügyminiszter 22 ezer frtot engedett Váradnak.

— **A berettyó-kőrösi** vizszabályozó társulat közgyűlése. A berettyó-kőrösi vizszabályozó és ármentesítő társulat e hó 12-én tartotta meg őszi rendes közgyűlését. Első sorban az ivánte-néki osztály részéről elválasztott Szilágyi Antal választmányi tag lemondása folytán megüresedett helyre szavazattöbbséggel megválasztott dr. Ehrlich Ignác. Ezután a közgyűlés tudomásul vette a módosított alapszabályok jóváhagyása a folyó évi költségvetés jóváhagyása; a Berettyó osztály kölcsönjárulékaik kivételének a tiszai társulatokkal közös határtól megállapítása folytán szükségessé vált leszámolás érvényesítéseig való felfüggesztése, — a b.-szentmártoni közúti híd átalakítási költségei ellen tett felterjesztés figyelembe nem vétele, a bakon-

szegi híd ügyében feloldása. Továbbá jelentése e számolórettyós sere Bih Székely költsége

hető az, büszkék és sziva pöffeszke arra bü baczillu jeikkel arra, h gok leh a nagy sajnálat hogy a r lehetett lepv, l ten bul finom a rázta r titokka másolat

kor r hogyat nagyv tantáz

vizsgá hivata

csélen déglő volt, m Amint egyik rázta csai s pedig minte a szer követ dett,

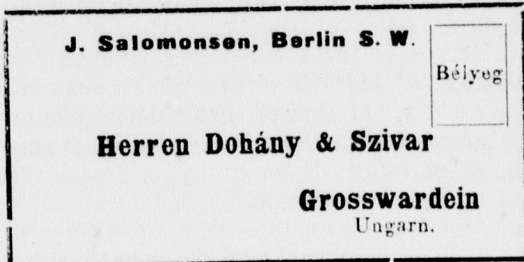
vesszi m. ki sz. a város viszon orszá egyén képzé Magy tőzko évi rende

Sánd szerk deleg a tár

névte badsa vitéz fiatal elköl napo Sánd titká a tav nok harc

szegi hid terve s költségvetése és hozzájárulási ügyében hozott első és másodfokú határozatok feloldása tárgyában kelt miniszteri rendeleteket. Továbbá tudomásul vétetett a társulati igazgató jelentése a nyár folyamán beszerzett kölcsönök e számolásáról. Határozatba ment, hogy a Berettyó-osztály a Kösmő patak áradásainak jelzésére Biharon, az Ér áradásainak jelzésére pedig Székelyhídon vízjelző állomásokat létesít s ezek költségei megállapítottak.

— **Dohány és szivar urak.** Ha elképzelhető az, hogy m. kir. dohányok és szivarok büszkék lehetnek, akkor a nagyváradi dohányok és szivarok ez idő szerint olyan büszkék és pöffeszkedők, hogy alig férnek a bőrükbe. Nem arra büszkék, hogy meg tudják ölni a kolera-bacillusokat, hiszen megölik őket kegyetlen füstjeikkel az embert is. — Hanem igenis büszkék arra, hogy levelet kaptak. Micsoda fontos dolgok lehettek abban a levélben, amely Berlinből a nagyváradi dohányhoz és szivarhoz érkezett, sajnálatunkra, örök titok marad Annyi bizonyos, hogy a nagyváradi dohány és szivar rendkívül meg lehetett lepve a levél által; annyira meg lehetett lepve, hogy nem egy britannika csomó szédülten bukott le az állványról s nem egy „középfinom ázsiai“ rövidre vágott mély eltűnéssel rázta meg kénfüsttel sárgára festett fűrtit. A titokkal teljes levélnek a borítéka kicsinyített másolatban a következő:

Hogy a nagyváradi Dohány és Szivar mikor reflektál erre a levélre és J. Salomonsen hogyan szítja és átkozza addig ezt a hanyag nagyváradi cégét, annak elképzelését az olvasó fantáziájára bizzuk.

— **Nevelőnek** ajánlkozik egy érettségi vizsgát tett fiatal ember helyben. Czim a kiadót hivatalban.

— **Szétrobbant hordó.** Margittán szerencsétlenül járt Győry vendéglős kocsisa. A vendéglő előtt ugyanis két nagy üres szeszes hordó volt, melyek mellett a kocsis pipára gyújtott. Amint véletlenségből az eldobott égő gyufa az egyik szeszes hordóba esett, borzasztó robaj rázta meg a levegőt és az explodált hordó roncsai szerteszét repültek a levegőben, a kocsis pedig a robbanás által okozott légnyomás ereje mintegy tizenöt méternyi távolságra dobta el a szerencsétlenség színhelyétől. A kocsis az esés következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy valószínűleg életét veszti.

— **A debreczeni rendőrfőkapitányságtól** vesszük a következő értesítést: A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter 53,561/1882 XIV. sz. a. kelt körrendelete folytán értesítettik a város közönség, hogy az erópai egészségügyi viszonyokra való tekintetből, az Orosz és Németországban tartózkodó összes katonai legénységi egyének mindennemű fegyveres szolgálatra kiképzésre való behívása, továbbá az Osztrák-Magyar-Monarchia határain kívül külföldön tartózkodó katonai, vagy honvéd személyek a f. évi ellenőrzési szemlére való behívása további rendeletig felfüggesztetett.

— **A Rác-Juszth sajtópör.** N. J u s z t h Sándornak R á c z Mihály nagyváradi hírlapszerkesztő ellen nálunk indított sajtópörében a delegált aradi kir. törvényszék mint sajtóbírósa a tárgyalást november hó 3-ikára tűzte ki.

— **Találkozás ősszel.** Azok a híres és névtelen hősök, akik együtt küzdöttek a szabadságharcban, hálnak, egyre hálnak. Az agg vitézek, a kik ebben a legendás korszakban fiatalon küzdöttek egy eszményért, lassankint elköltöznek régi bajtársaikhoz. Kecskeméten e napokban halt meg egy öreg honvéd: Nagy Sándor, Nagy Károlynak, Klapka tábornok volt titkáranak atyja, 73 éves korában. Nagy Sándort a tavasszal még meglátogatta Klapka tábornok és akkor együtt beszélgettek a szabadságharc nagy eseményeiről. A Nagy Sándor házá-

ban lakó Ihász Márton törvényszéki bíró, aki Klapka alatt, mint hadnagy szolgált, együtt volt velük és ők megígérték egymásnak, hogy az ősszel megint találkoznak. Klapka tudvalegőleg májusban meghalt, szeptemberben követte őt Ihász Márton; mostan pedig Nagy Sándor ment bajtársai után. A tábornok és bajtársai ha nem is itt, de a másvilágon mégis találkoznak ősszel.

— **Ügyvédi iroda áthelyezés.** Balogh Zsigmond ügyvéd irodáját a városi főügyési hivatalba Czegléd utca 2578. szám alatti házhoz helyezte át.

— **Szerelmes lány öngyilkossági kísérlete.** Sötét terv érlelődött B. Ujfalun Nagy Krisztinában egy hajadonban, ki mindenáron a Kovács József szerelmét akarja megnyerni. Amatti bujában, hogy a Kovács szerelmét megnyerni nem tudja, takarékosági ösztönének engedve, az öngyilkosságok legolcsóbb módját választotta: a gyufaoldatot. — Magára zárta az ajtót s a szörnyű italt bevette. Kovács rosszat sejtett, feltörte az ajtót és dr. Kránczly Sándor járóorvost hívta segélyül. — Eleinte semmit sem akart tudni a lány arról, hogy az életét megmentsék. „Hagyjatok a sirba menni. Mit ér ez a nyomorult élet, ha ő nem szeret.“ Majd mikor az öt pakli gyufa a gyomrát szakgatni kezdte, kissé enyhébben emelgette a halált. Elettét valószínűleg sikerül megmenteni.

— **Tolvajlás.** Kovács Sándor libakert-sorbéli lakásába belopózott egy Nagy Eszter nevű, ismert enyves kezű asszony s a szobában senkit sem találva, egy szekrényből elemelt 40 forintot. A rendőrség keresi.

— **Kóstolja meg, jaj boh jó izü ez a rendes nótája minden tej kofának, ki bele meríti félliteres mérőjét a fazék tejbe, kínálja vevőjét vele, kóstolja meg A suszter inasok már csak az üres zöld csuprot csipik el otthon és mennek vele reggelizni a tejiacszra „k ó s t o l g a t n i“; utána aztán cseléd cseléd után veszi a szájához, megalkudja és viszi haza gazdaasszonyának, ki otthon forralja a vizet, hinti a korbolt, hogy a járványos betegséget be ne hozza valaki.**

— **Lovagias affér.** Két jó ismerős találkozik egymással az utcán. Az egyik megáll és kezét akar nyújtani, a másik nem fogadja el a felé nyújtott jobbot és hideg tekintettel halad tovább. A megbántott elküldi segédeit a sértő félhez, a ki kijelenti, hogy a kéznyújtás szándékosan maradt el, elégtételt ad, de csak az esetben, ha párbajbírósa vizsgálja meg az ügyét, mert ő neki aggályai vannak a sértett féll szemben. A bíróság — mind a két fél embereiből — összeül és kihallgatja a sértő urat, a ki kijelenti, hogy ellenfelét becsületében sérteni nem kívánta, de úgy hallotta hogy ő nem mosza a kezét korbollal, ergo ő neki kezét nyújtani a mai viszonyok között legalább is aggályos dolog. Az ellenfelek erre kibékültek és egymás egészségére megittak egy kis üveg konyakot meg egy nagy palack dezinficiált vörösbort.

— **Kikeresztelkedés.** Mandl Róza Mandl Adolfnak és Rozsnfeld Rezinnek debreczeni születésű leánya f. hó 12-én a budapest-terézvárosi plebániái tempomban az izr. vallásról a r. kath. vallásra tért át.

— **Kolumbusz-jubileum a vendéglőben.** Színhely: a W é b e r étterme. Személyek: egy dühös vendég. Egy udvarias pinczér.

— Hallja maga, pinczér, hát a maguk étlapja csupa krumpli? Krumpli leves, krumpli csuszpáj és krumplis metélt?

A pinczér sietve szolgál magyarázattal — Kremlásn! Ma 400 éve fűdőt t é k f ő l a k r u m p l i h a z á j á t: Amerikát! Hát ju bilálunk!

— **A ceizmadia szín udvarán** jár haza a színházlátogató közönségnek körülbelül egy harmada, s mióta a téli szinidény megkezdődött, egy este sem volt még gáz felgyújtva, mely az a nélkül is rendetlen udvaron az utat bevilágítaná. Most hogy az építés miatt többféle állás és építési anyag föl van halmozva, kétszeresen szükséges lenne a világítás. Félhívjuk erre a körülményre a rendőrség figyelmét.

— **A veszedelem.** A levegőben van a veszedelem. Aki a gyomra tájékát fájlalja: mindjárt kolerát sejt, és liter számra issza a kony-

kot. Mert azt mondják: ez az egyetlen orvosság a kolera ellen. A vörös borral való „védekezés“ is napirenden van. Sokan a „sárga földig“ védekeznek. Mindenki arról beszél. Mindenki attól tart. És még a legkedvesebb vendéget sem merik megölni sokan, mert hiába a csókkan is lehet kolera. Az ijedősebbek végrendeletet is csinálnak. Ne találja őket a veszély készületlenül. Ifjú leányok táncrendjeikről rendelkeznek, leveleket égetnek el és naplójuktól bucsuznak. Soha a karbolnak és konyaknak ilyen jó kelete nem volt. Hiszen az még nem volna baj. Hadd fogyjon mindakettő, csak az élet maradjon. Reméljük a legjobbat.

Vegyes hírek.

* **A kolera Budapesten.** Október hó 11-ikének éjféli 12 órájától október hó 12-ikének éjféli 12 órájáig 31 megbetegedés történt (ezek közt 3 katonai); meghalt 18 beteg (köztük 1 katonai); meggyógyult 10. E szerint az elmúlt 24 órai időszakhoz viszonyítva, 11 megbetegedéssel kevesebb történt, a halálozások száma ellenben hárommal emelkedett. Ma éjféltől délig a pesti barakkórházban 16, a budaiban 1 új beteg, összesen 17 új beteget vettek föl. A honvédelmi miniszter valamennyi törvényhatósághoz a következő rendeletet intézte: Az európai egészségügyi viszonyokra való tekintettel s különösen a kolerajárvány terjedésének lehető megállítására czéljából — részben a közös hadügyminiszter ural egyetértőleg — rendelem a következőket: 1. Az Orosz- és Németországban tartózkodó összes legénységi állományu honvédeknek és közös hadseregbelieknek mindennemű fegyveres szolgálattételre, tényleges szolgálatra, katonai kiképzésre vagy egyéb gyakorlatra való behívása — újabb rendelkezésig — függőben tartandó esetleg a már megtörtént ilyen beidézés visszavonandó. 2. Valamennyi, az osztrák-magyar monarchia határain kívül külföldön bárhol tartózkodó katonai vagy honvédszemély a folyó évi ellenőrzési (tiszt) szemlék alól fölmentetik. 3. Oly vidékeken, hol az egészségügyi viszonyok nagyobb embertömeg egybegyűlésének elkerülését és megállítását feltétlenül megkövetelik, az ellenőrzési (tiszt) szemlék meg nem tartása, illetőleg megszüntetése iránt esetről-esetre fogok intézkedni. E részben tehát a törvényhatóságok szükség esetén hozzám sürgős és indokolt fölterjesztést tegyenek. Felhívom a törvényhatóságot, hogy jelen rendeletemet saját területén azonnal tegye közzhírré.

* **Korona a képviselőknél.** Se babér, se tövis, hanem csengő arany korona készül a magyar honatyák számára. A köröczi pénzverő intézetben már javában verik az új pénzt s az első szállítmány november elején érkezik Budapestre, hol legelőször is a képviselőháznak mutatják be. És a képviselők nemcsak látni fogják legelőször, hanem kapnak is belőle; tervben van hogy egy havi napdíjt arany koronában fognak legközelebb megkapni.

* **A gellérthegy nyulvadászok.** Deutsch József és több ismerőse kimentek a Gellérthegyre — nyulvadászatra. Nyul helyett azonban egy bokor előkerülő egész társaságot sréteztek meg. Telgner János tejárú, Mittenberger Jakab budaörsi lakos és Hopner Ferencz napszámos a lábukba és hátukba, Hopnernek Anna nevű leánykájára pedig az arczába kapott néhány sréteket. A sréteket egy közelben lakó orvos szedte ki a nyulnak nézett emberekből. A „vadászokat“ meg fogják büntetni.

* **Regényes történet.** Graf Chotek Waldemár, ki iskoláinak jeles elvégzése után 1876/77-ben a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetségnél működött mint titkár, egyszerre eltűnt. Nyoma veszett, még pedig annyira, hogy midőn nem rég egy Londonban elhunyt nagybátyja, Birry Smeth ráhagyta millióit, sokáig keresni kellett, hol is van az a szerencsés örökös. Már falragaszokon ígértek díjt annak, aki az örökösöt feltalálja. Végre egy bérkocsis vezetett nyomra, a ki a felajánlott 500 frt jutalomért elárulta, hogy az a Wald Kothemar nevű kocsimosó a keresett gróf, a ki egyszer eldicsekedett a fiaker állomáson, hogy lehetne bizo nagy ur is. Elővezették a rongyos öltözetű,

sáros cipőjü, piszkos kalapu embert a rendőr-fűnök elé, de minden felvilágosítást megtagadott. Megmotozták tehát s a ruhája bélésében megtalálták keresztlevelét, egy 40,000 frtról szóló takarékpénztári könyvet, meg ama Birry Smeth egy levelét. Most már a rongyos ember nem tagadhatta, hogy ő gróf Ghotek s teljes pontossággal adott felvilágosítást családjáról. — Szerelmi bánatból, mert egy nőt, kit óhajtott, nem vehetett feleségül, hagyta el, úgy mond, családját, rangját és állt be napszámosnak. — Egy-lore a megfigyelő osztályra küldték.

Közgazdaság.

Száz milliós készlet. A magyar államkincstár adóbevételai az utóbbi időben nem mutatnak emelkedést, de a rendes magasságot elérik. Az aratás gyöngye volta, a kivitel pangása és legújában a forgalom sokféle korlátozása mellett emelkedésre nem is lehet számítani. A pénzügyminiszter pénztári készletei mindazáltal még emelkednek s most már meghaladják a százmillió forintot. Erre még nem volt példa a negyedzázados alkotmányos korszakban. Annak előtte pedig természetesen még annyira sem.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

1892. évi október hó 12. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 41—42 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 klgr. sulyban), ——— krig. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 44—44,5 krig. Fialat közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 44,5—45 krig. Fialat könnyű (páronkint 250 klgrmíg terjedő sulyban) 45,5—46,5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 41—42 krig. — Közép (páronkint 220—280 klgr. sulyban) 43—43,5 krig. Könnyű (páronkint 220 krig terjedő sulyban) 45—46,5 krig. — Szerbia Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban) 41,5—42 krig. — Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 41,5—42 krig. — Könnyű (páronkint 220 klgrmíg terjedő sulyban) 42—42,5 krig. — Sertéslétszám: 1892. okt. hó 10-én volt készlet 128090 drb. 1892. okt. hó 11-én felhajtattott 3309 darab. 1892. október 11-én elszállítottott 1004 drb. 1892. október 12-én maradt készletben: 130395 darab. — A hizott sertés üzletirányzata: kellemes.

A budapesti gabonatözsde okt. 12. Buzát ma jól kínálták, a kereslet kedvező volt. Elkelt szilárd irányzat mellett 40000 mm. változatlan gabonaneműekben csekély forgalom. Eladatott: Buza: Tiszavidék új 300 mm. 80 k. 8 frt 15 kr. 100 mm. 79. k. 8 frt 15 kr. 100 mm. 79. k. 8 frt 15 kr. 100 mm. 78. k. 8 frt 15 kr. A r p a 100 mm. 5 frt 35 kr. 400 mm. 5 frt 25 kr. Z a b 100 mm. 5 frt 87½ kr. 100 mm. 5 frt. 60 kr. 100 mm. 5 frt. 50 kr. H a t á r i d ő ü z l e t. A határidőüzletben az irányzat szilárd volt. Határidők jegyzése: Buza tavaszra 1893. 7.83—7.85, őszre 7.50—7.52. T e n g e r i okt. 4.77—4.79. máj.—jun. 5.08—5.10. Zab őszre 5.40—5.42. tavaszra 5.66—5.68. Káposztarepce aug.—szept. — frt.

Mennyiszivar kelt el a múlt esztendőben? A pénzügyminiszteriumban a dohánybeváltási és gyártási számvevő osztályok által készített érdekes kimutatás szerint a dohány- és szivafogyasztás hazánkban még mindig emelkedőben van s csak a múlt évben is közel hat százalékkal (5,9%) haladta túl az előző évi fogyasztást. Elkelt pedig a múlt évben a magyar korona országainak területén: összesen 18.550,301 kilogramm dohány mennyiség (szivar, szivarka, dohány, burnót), a mi az előző évi 17.511,997 kilogr.-hoz képest 5,9% emelkedés kisebb-nagyobb mértékben a dohánygyártmányok mindenik neménél jelentkezik, az akis az általános havanna szivaroknál s az általános burnótnál találkoznak csökkenéssel.

Jan Neruda.

Prága. a „száztornyu Prága“ sok régi emléket idéz föl mohos, omladékos, iromba építési házaival. A ki ismeri a viharos, mystikus mult történeteit, képzelmében szintén látja véli.

Huss rajongó hiveit, a büszke lobogók lengését, az éles fegyverek csillogását. Mikor a holdvilág megezüstözi a Moldova szennyes vizét: az ember itt néha ébren álmodik: kőkoporsóik mélyéből kikelnek a rég szendergő páncélos lovagok s megelevenül a hegytetőn büszkélkedő királyi vár, a büszke Hradsin számmélti ablakaival kirugó erkélyeivel, magas tornyaival, páratlan szépségű dómjával, mely uralkodik a tájon, árnyékot vet a váráljban fekvő czimer-paiszos ősi fészkekre, A Wallenstein grófoké ez, a Lobkovitz hercegeké amaz, szomszédságában a Schwarzenberg, Fürstenberg, Auersperg, Pálffy, Kinsky, Zedwitz és más hercegi, grófi családok emlékeiben gazdag palotáinak. Ma is a régi Prága ez ódivatu építési házak, melyeknek bársonyos zöld mohájáról az elmúlt harcziás kor avas, de mégis bizonyos varázsszal bíró illatát csapja felénk a szél, mely megrezegteti az ő királyi lak vadás kertjének sudár tenyőit és vén tölgyeit, melyeknek árnyában talán a hős Hunyadi János kisebb fia is kergette egykoron a himes szárnyu lepkét virágról-virágra, míg rá nem bukkant a legszebb virágra, a büszke Podiebrád fiatal leányára, ki hűséges vigasztalója lett a deli fiatal fogolynak.

Sokszor változtak itt az idők. Néha fegyverekkel a kézben, szitkokkal az ajkon rohant a vérig sértett nép fel a várba. A büszke, marcona, a hazájáért és vallásáért buzgó Thurn Mátyás vezette őket. — Nehéz páncél borította csernél erősebb mellett s dörgő szavára népek gyűltek a reformált hivek zászlói alá, melyektől retteggett a pápisták hada. Ama széles torony ablakán repült ki, le a puha gyepré a tanácsurak két legbüszkébbike, a dölyfös Slavata és Martinitz, kiket csak a csoda, meg a Khevenhüller-né ritka bátorsága mentett meg a nép féktelen dühétől. Ez asszony nemesi portájára menekült ugyanis a két tanácsur, kik helyett aztán a bátor Khevenhüllerné állott ki a kapuba. Seprőnyéllel kezében fogadta az üldöző fegyveresekeket, kik az ő láttára és hangja hallatára meghátráltak s félbehagyták az üldözést. Ilyen volt nála az asszonyi nyelv hatalma, erősebb még a Hradsin kiszögezett ágyuinál is, pedig azok lánczos golyókra voltak töltve, és mégis ezektől nem félték úgy a Thurn fegyveres népei . . .

Aztán jött a nagy, a véres harcok kora, mely Német- és Csehországot a népek nagy temetőjévé tette. Puskapor szaggal, haldoklók, kifosztottak nyögésével telt meg a levegő. Idegen fegyveresek tolongtak az ő Prága tekervényes, szűk utcáin. Kereszt-s, fogadalmi zászlók alatt jöttek a császár felfogadott martalócái, kik vérell keresztelték meg a Ghetto titokzatos, nagyszakállu lakóit. Füstölgő romok, csavargó, éhes kutyák, kóbor rablóbandák mindenütt. Aztán a francziák; majd a svédek harczi trombitája is felhangzott a sok templomu város falai közt. Aztán — de nem, ez előbb történt! A f e h é r h e g y i c s a t a, Csehország Mohácsa. A hősi küzdelmek gyászos, komor, halotti szemfedője ez. A pünköszt király Pfalzi Frigyes gyásvasága vagy talán inkább elbizakodottsága „e“ csatában, 1620 november havában elveszítette mindazt, a mit Thurnék vérük árán vtvak ki.

A szabadságot, Csehország önállóságát, a reformált testvérek szabad va lásgyakorlatát mind eltemette ez az egyetlen, végzetes szerencsétlen nap, melynek gyászos következményei részben még ma is lidércnyomásként nehezedenek a csehekre.

A fehérhegyi csatával Csehországnak nem csak önállósága, szabadsága, szabadvallásgyakorlata semmisült meg, hanem a csehek nyelvnek és irodalmának fejlődése is igen hosszú időre.

E csata előtt a cseh református predikátorok, írók, tudósok mind cseh nyelven írták műveiket. Le volt fordítva a biblia is. Általában a cseh irodalom a fejlődésnek már igen kecsgetető fokán állott; de jött a senyvedés, a

lassu haldoklás kora. Jöttek a cenzorok, kik elkoboztak minden cseh nyelvű iratot és könyvet s máglyák lángjain égették el e vallásos, e villongó kor irott emlékeit. A faji és vallási gyűlölet zord ideje volt ez s ez időtől fogva egész a jelen század elejéig, sőt majdnem egészen az aligmult időkig tartott a cseh nép természetnek, valódinak tartott tetszhalála, mely megdermesztette ez életrevaló nép idegeit, s szinte kiölte belőle nemzetiségi érzelmeit. A nép elvesztette öntudatát, megfeledezett jogairól s lassanként feledte nyelvét is, melyet a paloták és polgárházak lakói a némettel cseréltek fel. Német lett a törvény, az iskolák, az irodalom nyelve. Csak faluhelyeken, apró, füstös viskókban énekeltek még a darabos, nemzeti nyelven Libusa szép regéjét.

De a felhők közül végre is kisütött a nap, a szabadság napja s az 1848-dik év eseményei még az alvó cseh népet is ébredésre izgatták. Támadtak politikusok, szónokok, történetírók és költők, kik nemzeti lelket kaptak, hogy azt ébredező népükbe hintsék. De nem ment könnyen s ama szomorú politikai fordulatkor, mely minket is megfosztott az alkotmányos élettől, a bécsi kormány a mi nyakunkra is sok germanizátort zuditott az eluémentesült Csehországból.

Ebben az időben a legbuzgóbb cseh férfiak is szomorkodni kezdtek munkájuk meddőségén. De az elhintett mag mégis csak kikelt s harmincz-negyven évi nehéz küzdelem után a csehek újra nemzet kívánnak lenni. Ők is, mint mi magyarok, hálás köszönettel tartoznak írónak, kik lelkes és tüzes ébresztők valának.

Köztük a legtöbb érdeműek sorában áll Jan Neruda, ki buzgó és eredeti irodalmi munkásságával hosszú időn át lelkesített, tanított, példát mutatott. Finomította az értelmiség izlését, hazafias irányt adott gondolatainak s nagyban segíté megteremteni az új, modern cseh irodalmi nyelvet, mely sokat fejlett és finomodott.

Jan Nerudát, ki a chablonoknak sohasem volt barátja, eleinte nem méltányolták kel öképpen. A régi módiak ez új ember műveiből nem igen tudták kikeresni azt a varázssos kedvességet, egyszerűséget, eredetiséget, mely majdnem minden művét jellemzi. Hangulat, humor, megfigyelő tehetség, leíró képesség, lelki tanulmányok emelik ki a Neruda műveit, melyek nemesen érző lelkének hű tükröi.

A fejletlen irodalom sok ágát művelte sok műveltséggel. Szívében cseh volt, de egyszersmind a világpolgár tiszta felfogásával is birt. Műveire rányomta a cseh eredetiség bélyegét, de azért nem zárkozott el a világirodalom mozgalmait, irányait elől, melyeket utazásaiban, évekre terjedő tanulmányai közepett elég alkalma volt megismerhetni. Munkáiban a nemzetiségi, kozmopolitai, realiztikus és idealisztikus irányzatok nyomait egybeolvadva találjuk. Irt verseket, színműveket, tárczákat és kitünő genreképeket, melyek kedves és finom kidolgozásukkal élénken hatottak.

Sok műve közül csak néhányat nevezek meg. Ilyenek a „Temetői virágok“, „Verses könyv“, „Balladák és románcok“, „Arabeskek“, „Párisi képek“, „Rövid és rövidebb tanulmányok“, „Genreképek“, „Francesco de Rimini“ tragédia, a „Völegény éhségből“ és „Eladó szerelem“ című vigjátékok.

Mint hírlapíró is kitűnt. Szerkesztette az „Obrazy zsvotá“-t, s tárczacikkírója lett a „Cas“-nak, a „Hlas“-nak, legvégül a „Národní Listy“-nek, melynek haláláig munkatársa maradt. Versei részint a „Lumír“-ban, részint az általa szerkesztett „Máj“ nevű almanachban jelentek meg. Mindkét irodalmi vállalatával eleven hatást keltett és ért el.

Tárczái mellett, melyek őt kötetben jelentek meg, igen érdekesek a cseh színházi körökről „Divadelni tačky“ címen írt csevegései. Nagy befolyást gyakorolt mint kritikus is Harmincz évi hírlapi íróskodása alatt alig jelent meg a prágai irodalmi piacon könyv, melynek értékét ne a Neruda véleménye szerint ité ték volna meg. Színházi kritikáival nagyban hatott a cseh színműirodalom fejlődésére.

Munkás életének tavaly, 1891. augusztus 23-án vetett véget a halál, mely egész váratlanul jött. Szívszélhűdés érte prágai lakásán, honnan az utóbbi években mindig csak egy szolgálkarján sétált ki az utcára. Valamikor

ugyanis az utcán elcsuszott, kifeczmitotta a lábát, és attól fogva félt egyedül kijárni.

N e r u d a Prágában született 1835-ben, s filozófiai tanulmányait is ott végezte.

Halálát a csehek egyik legelterjedtebb lapja: a „P o l i t i k” e jellemző sorokkal tudatta olvasóival: „Nerudával népünk leggeniálisabb írója hunyt el, ki megalapította a modern cseh irodalmat, s egyik legszebb büszkesége, csillaga volt a népes cseh Parnaszusnak”, sat. —

A „száz tornyu Prága” egykori hőseinek sorában feltűnt képzeletében a tollnak ez új hőse is, a mint az utcákon jártam.

Csillagok ragyogtak az égen. Vigan, nesztelenül szökdeltek a Károly-híd alatt a Moldva szürke habjai. Felbős kárpitjai mögül kibújt a mélabus, holdvilág is. — Sugarai játszian folytak körül a hradszini dóm kimagasló érc-k e r e s z t j é t. — Majd leszálltak a folyó habjaira és szépen megezüstözték azokat, mintha az egész lassu folyása víztömeg valami óriási mozgó tükör volna. Árnyak suhantak el fölöttem. Denevéreknek véltem, pedig lehettek árnyékok is, melyek kikeltek sirjaikból, hogy lássák az új világ folyását. Mert új a világ itt is. A mit a fegyverek valaha elvesztettek, mindinkább kezdik visszavinni a tollak. A cseh nép nem alusza már a zsibbatag tetszalált, s vágyik újra nemzet lenni. Maga Prága is nem a multak városa már, hanem a jövő bölcsője is. Vigan szögdelnek lent a habok s midőn az órák éjfél ütnek, mintha fenn, a szent Vyhsegrádon, a régi csehkirályok temető helyén is lángok lobbannának fel. Világot vetve, a „Pant-heon”-ra, hová a csehek temetik legjobb íróikat. Ott nyugszik Jan N e r u d a is, ki nyugodtan álmodhatja legszebb álmait a — dalokat, mivel még élete végén megérte, hogy a magvak, melyeket többi lelkes társával együtt hintett, termékeny talajra talált, mert a nemzeti tudatára ébredt cseh nemzet a fiatal ember mohóságával, sokszor d u r v a s á g á v a l követeli magának a jövőt. Ha e durvaságok közepett néha kikelnek is ellenünk, ne ítéljük el az egész német, mely elkobzott jogait áhítja, épp úgy, ahogy mi is áhitottuk, míg csak vissza nem nyertük a magunkét.

ifj. Möricz Pál.

NÉP ELŐADÁS.

Debreczeni Városi színház.

I. Idénybérlet I. szünet. I. Kis bérlet I. szünet Páratlan. Páratlan.

Ma pénteken 1892 Október hó 14-én bérlet szünetben, népelőadás, leszállított hely-árakkal:

A tétkozló.

Látványos színmű.

Holnap szombaton 1892. Október hó 15-én bérlet folyamban:

A kis molnárné.

Operette.

A színház heti műsora következő:

Vasárnap: Csókon szerzett völegény énekes bohózat Szigetitől.

MENETREND.

1892. Október 1-től.

Debreczenből indul:

B.-pest—N.-Várad felé (gyv)	reggel 8 ó. 40 p.
" "	délután 12 ó. 52 p.
" "	este*) 10 ó. 31 p.
Csak N.Várad felé	d. u. 3 ó. 40 p.
M.-Sziget felé	d. u. 3 ó. 24 p.
" "	este 7 ó. 45 p.
" "	éjjel 3 ó. 09 p.

Kassa felé	reggel 8 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 35 p.
" "	este. 7 ó. 35 p.
Büd-Szt-Mihály felé	(m. á. vasuttól reggel 5 ó. 48 p.
" "	" " d. u. 3 ó. 19 p.
" "	(vásártérről reggel 6 ó. 04 p.
" "	d. u. 3 ó. 38 p.
Füzes-Abony-felé	(m. á. vasuttól reggel 4 ó. 15 p.
" "	" " d. u. 5 ó. 10 p.
" "	(vásártérről reggel 4 ó. 32 p.
" "	d. u. 5 ó. 24 p.

*) Közvetlen vonat M. Szigetről Budapestre Debreczenbe érkezik:

Budapest—N.-Várad felől: éjjel**)	2 ó. 44 p.
" "	d. u. 3 ó. 09 p.
" "	(gy. v.) este 7. ó. 09 p.
Csak N.-Várad felől:	reggel 7 ó. 42 p.
M.-Sziget felől:	reggel 8. ó. — p.
" "	délután 12 ó. 29 p.
" "	este 10 ó. 16 p.
Kassa felől	reggel 8 ó. 07 p.
" "	délután 12. ó. 36 p.
" "	este 7. ó. 20 p.
Büd Szt- (vásártérről)	reggel 8. ó. 03 p.
Mihályfelé (vásártérről)	délután 5. ó. 46 p.
" "	(m. á. vasuthoz reggel 8. ó. 17 p.
" "	" " este 6. ó. 05 p.
" "	) vásártérre d. u. 5 ó. 23 p.
Füzes-Abony-felől	reggel 8 ó. 12 p.
" "	(m. á. vasuthoz d. u. 5 ó. 37 p.
" "	) " reg. 8 ó. 27 p.

Budapestről Debreczenbe indul:

sz.v. reggel	8 ó. 25 p.
gy.v. d. u.	2 ó. 10 p.
sz.v. este	7 ó. — p.

(Egységvasúti (zóna) idő szerint).

***) Közvetlen vonat Budapestről M.-Szigetre

Nyilt-tér *)

Egész selyem, mintázott Foulardokat méterenként 85 krtól egész 4 ft 65 krig (mintegy 450 különböző árnyalatlan) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval, küldetnek Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 6

Kolera elleni óvszer.

Hirneves orvosok, kolera-járvány esetén ivóvíz helyett állandó italul csakis jó

SZIKVIZET

rendelnek.

E célra ajánlom a n. é. közönség figyelmébe az általam **vegytiszta folyékony szénsavval és szűrt vízzel** gyártott, helybeli tekintélyes orvosok által megvizsgált és kitűnőnek elismert **kénsavmentes**

SZIKVIZEMET.

Megrendelések nevem alatt vásárlás, 1863. sz. a. intézendők.

Kiváló tisztelettel

Szabó Kálmán

gyógyszerész.

Dr. Sichermann Adolf

az összes orvosi tudományok tudora

lakását e hó 26-ától

Széchenyi-utca 1780. sz. alá

(Berger Jenő-féle ujonnan épült házba) tette át.

Massage és gyógygymnastikai rendelés egész nap; chronicus gyomorbaajok, ideg-izom-izületi bántalmak ellen.

Orthopädiái (testegyenészeti) rendelő

óra leányoknak d. u. 4—5, fiuknak d. u. 5—6.

A telefon hálózatba való

belépés megkönnyítése végett

rovid időre is

lehet előfizetni.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

A TELEFON

KÖZPONTI IRODÁBAN

Czepléd-utcán 31. szám alatt.

160.

Az

„I S T V Á N” gőzmalom társulat örleményének

ÁRJEGYZÉK

s a j á t r a k t á r á b a n.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokat vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett. ZSÁKKAL EGYÜTT.

	100 kí/
A. Asztali dara nagyszemű	16.20
B. Szinte „ aprószemű.	15.80
1. Királyliszt	15.60
2. Lángliszt kivonat	14.60
3. 1-ső rendű zsemlyelisz	14.—
4. Zsemlye liszt	13.40
5. 1-ső rendű kenyér liszt	12.80
6. Közép kenyér liszt	12.20
7. Kenyér liszt	10.60
8. Barna kenyérliszt	8.40
9. Takarmány liszt	6.60
10. Finom korpá zsákkal	4.60
11. " " zsáknélkül	4.40
12. Durvá korpá zsákkal	4.20
" " " zsáknélkül	4.—
Csirke buza zsáknélkül	3.20
A zsákok tartalmak teljsulyt tisztasulnak véve.	
A. B. 0—6 számig	85 kilo
7. és 8. szám	70 "
11. 12,	50 "
Debreczen, 1892. szept. 4.	

!!!Kolera ellen!!!

Muraközy Károly debreczeni gyógyszerész ajánlja a n. é. közönség figyelmébe, saját készítményű

5% Carbol és 1% Szublimat házi szappanait mint legbiztosabb óvószereket a kolera ellen.

Ezen szappanok a háztartásban a jelen járványos időben úgy a kéz mint a ruha mosáshoz nélkülözhetetlenek.

Ára darabonként a Carbol szappannak 20 kr.
" " " Szublimat " 15 kr.

Kaphatók helyben úgy a készítőnél mint az összes gyógyszertárakban és minden nagyobb üzletben.

Vidéki megrendelések a készítőhöz intézendők.

259/92. k. gy.

Hirdetmény.

H.-Dorogh nagyközség tulajdonát tevő úgy nevezett Benehalmi 917 kat. hold földbirtok, mely mind szántó föld, a folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor Dorogh városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen az alábbi feltételek mellett adatik haszonbérbe:

1. Haszonbérbe adandó ingatlan bérlete 1892 évi október 1-től számított 12 évig, azaz 1904 évi szeptember 30 ig terjed.

2. Kikiáltási ár az egytagbani árverésnél 9000 frt, a 200 holdas részletbeni árverésnél pedig 2000 frt, mely összegeknek 10%-át minden árverelő bánatpénz képből az árverelő küldöttség kezeihez letenni köteles.

3. Az árverés ez alkalommal előbb egy tagban, azután 200—200 holdas parcellákban külön-külön fog esz özlötni.

4. A képviselő testületi közgyűlésnek mely az árverés megejtése után azonnal megtartatik, lesz joga az árverés eredménye felett határozni s a teendő ígéretek közül a reá nézve előnyösebbet fogadja el, esetleg azok mellőzésével újabb intézkedéseket tesz.

5. A részletes feltételek az előjáró ságnál bármikor megtudhatók.

H.-Dorogh 1892. október hó 11.

Farkas Győző
jegyző.

Kovács István
főbíró.

Egy eredeti Singer varrógépen jártas

ügyes varrónő

egy elsőrangú raktárban mint holt kisasszony azonnal felvétetik.

Czímek a kiadóhivatalban beadhatók.

EGY

iroda tisztii állomás betöltendő.

Német nyelvet bírók előnyben részesülnek.

Czim a kiadó hivatalban.

A helybeli piacon több ízben előfordult végeladásokkal szemben, nehogy t.vevőink ezáltal befolyásolva legyenek — elhatároztuk, hogy az ugys tulhalmozott raktárunkon levő árucikkeink nagyrészt

hatóságilag engedélyezett

végeladásra

bocsássuk.

Tudatjuk tehát a n. é. közönséggel, hogy a mai naptól kezdve a raktárunkon levő

Ruhakelméket, Flanelleket, Barchenteket (velez), Cretonokat, Atlas satineket Batisztokat, Tricot-derekakat,

Szőnyegeket, Ágy és asztal-terítőket, Jutle és szövet függönyöket, valamint Férfi gyapju szöveteket,

gyári áron alól árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

STEINER és WITTMANN
Főpiacz, Miskolcyné urnő házában a vármegyeháza mellett.

UJ ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Debreczenben

STEINER és WITTMANN

törvényesen bejegyzett cég alatt, a főpiaczon a vármegyeház mellett Miskolcyné féle házban

női és férfi divat-üzletet

nyitottunk; ezen üzlettel kapcsolatban dusan felszerelt raktárt tartunk férfi és nő divat-, rövid, szövött és bélés-, továbbá csipke és paszomány-árak, valamint férfi-, női- és gyermek-fehérművek chiffen-, vászon- és kanavászok-, saját készítményű rajzolt, megkezdett és himzett kezi munkákból ugyszintén csipke- és szövet függönyök-, valamint mindenféle kézimunkához szükségeltető kellékekkel.

Minden cikk a megjegyzett szabott áron adatik el.

Támazkodva évek hosszú során át elsőrendű fővárosi cégeknek szerzett tapasztalatainkra biztositjuk a n. é. közönséget, hogy pontos, s olid kiszolgálás által, valamint dusan felszerelt, a legfokozottabb igényeknek és a legújabb divatnak megfelelő raktárunk segítségével mindent el fogunk követni, hogy nagyrabecsült vevőink teljes bizalmát és meglegedését kiérdemeljük.

Kiváló tisztelettel

STEINER és WITTMANN.